

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 3 april justerades.

§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2019/20:30 för torsdagen den 2 april i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från näringsutskottet.

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2019/20:394

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:394 Äldreomsorgens beredskap för spridningen av covid-19

av Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 maj 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 23 april 2020

Socialdepartementet

Lena Hallengren (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 4 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2019/20:FPM32 Östliga partnerskapet efter 2020 *JOIN(2020) 7* till utrikesutskottet

§ 5 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till socialförsäkringsutskottet:

RiR 2020:12 Vägen till arbete efter nekad sjukpenning

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2019/20:159 till näringsutskottet

Motioner

2019/20:3593, 2019/20:3596 och 2019/20:3599 till justitieutskottet

2019/20:3595 till näringsutskottet

Svar på interpellation

§ 7 Svar på interpellation 2019/20:393 om uteblivna utvisningar

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Fru talman! Tobias Andersson har frågat mig hur jag och regeringen ämnar agera för att säkerställa att utvisningsdömda immigranter inte släpps fria i väntan på verkställande.

Frågan ställs med hänvisning till följdverkningar av coronaviruset. Inledningsvis vill jag därför framhålla att regeringen på flera områden fattar de beslut som krävs för att bekämpa viruset och motverka effekterna av smittspridningen i samhället.

Avlägsnande av personer som inte har rätt att vistas i Sverige ska ske så snabbt som möjligt och i första hand frivilligt men annars med tvång. Regeringen har under de senaste åren vidtagit en rad åtgärder för att öka återvändandet, och jag kan konstatera att sedan 2014 och fram till nu har fler än 80 000 före detta asylsökande lämnat Sverige. Det är i genomsnitt över 1 100 per månad.

Vi har för närvarande en exceptionell situation på grund av den pågående pandemin. Inställda flyg, inreserestriktioner och andra smittskyddsåtgärder runt om i världen innebär praktiska svårigheter också när det gäller möjligheterna att verkställa avlägsnandebeslut, såväl frivilligt som tvångsvis. Hänsyn måste också tas till hälsan och säkerheten för den personal som arbetar med detta och för de personer som ska avlägsnas.

Återvändandearbetet fortgår emellertid och genomförs i den utsträckning som är möjlig givet dessa förutsättningar. Det inkluderar att hålla en löpande dialog med relevanta ursprungsländer om återtagandefrågor så att återvändandet kan fortsätta. Något generellt stopp för verkställande av avlägsnandebeslut är det alltså inte fråga om.

Det är även fortsatt möjligt att ta eller behålla en person i förvar eller att ställa en person under uppsikt om det är nödvändigt för att förbereda eller genomföra verkställighet av ett avlägsnandebeslut. Liksom i normal-

fallet, det vill säga när det inte råder pandemi, ska myndigheterna göra en individuell bedömning i det enskilda fallet och fortlöpande se över om fortsatt förvarstagande eller mindre ingripande åtgärder såsom uppsikt är berättigat. Detta gäller även personer som döms till utvisning på grund av brott. Så görs också under nu rådande omständigheter.

Regeringen följer frågan noggrant för att säkerställa att förvarstagande och återvändande genomförs i den utsträckning som den rådande situationen medger.

Anf. 2 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Det kinesiska coronaviruset sveper över världen och lämnar sjukdom, död och ekonomiskt kaos efter sig. I skrivande, eller rättare sagt i talande, stund kan ingen svensk ha lämnats oberörd av hur viruset har påverkat vårt samhälle och vårt land.

Som om inte problemen kopplade till folkhälsa och ekonomi vore tillräckliga misslyckas nu även regeringen med att utvisa utländska medborgare som inte har i Sverige att göra. Orsaken är att det finns praktiska problem med näst intill all form av resande, vilket naturligtvis försvårar verkställighet av utvisningsbeslut. Det är den krassa verkligheten och ingenting vi kan göra mycket åt.

Konsekvensen av det är dock att skuggsamhället kommer att öka och därmed även de säkerhetsrisker det är förknippat med. Redan den 18 mars rapporterade polisen på sin hemsida att afghanska myndigheter har valt att förhindra verkställandet av utvisningar med anledning av coronaviruset. Detta innebär i praktiken att personer som av olika skäl inte har rätt att vistas fritt i vårt land – till exempel för att de har begått grova brott och dömts till utvisning – ändå kommer att få göra just det.

Polisen formulerade det på följande sätt: Om det, efter individuell bedömning, inte längre finns stöd i lagen kan detta medföra att klienter som nu är förvarstagna kommer att släppas ur förvar.

Något senare kunde man den 2 april ta del av chefen för gränspolisen i Bergslagen Ulrika Granbergs ord i P4 Dalarna. Hon menade att de stängda gränserna världen över försvårar verkställighet av utvisningsbeslut och lade till att det i sin tur innebär ”en överhängande risk att personer gömmer sig”.

Fru talman! Morgan Johansson svarade inte på hur vi löser denna problematik. Det må vara sant att utvisningar i viss utsträckning fortfarande har skett, vilket ministern betonade.

Vad jag problematiserar är dock att de som inte kan utvisas förr eller senare kommer att släppas fria – fria att gå under jorden och fria att gömma sig från framtida utvisning.

Ministern säger förvisso i sitt svar att det även fortsatt är möjligt att ta eller behålla en person i förvar. Det stämmer, men tiden någon får sitta i förvar i väntan på verkställighet är begränsad. I detta fall rör det sig om verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning, vilket regleras i utlänningslagen 10 kap. 1 § andra stycket 3, och tiden för förvar uppgår till två till tre månader i enlighet med § 4.

Verkställighet av utvisningar och avvisningar har redan begränsats i över en månads tid. Innan pandemin är över lär med andra ord samtliga i förvar som inte har kunnat utvisas ha släppts fria då denna tidsgräns passerats.

Hur ämnar Morgan Johansson och regeringen agera för att säkerställa att utvisningsdömda immigranter inte släpps fria i väntan på verkställighet? Ämnar ministern verka för att förlänga den tillåtna tiden för verkställighetsförvar?

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! För det första: Coronakrisen ger omfattande effekter på breda områden i så gott som hela samhället. Det gäller alla områden.

När det gäller migrationsfrågorna ser vi omedelbara och mycket stora effekter. Det gäller i första hand antalet asylsökande till Sverige. Man ska inte glömma bort att det blir en kraftig effekt även där. Antalet har fallit dramatiskt de senaste veckorna, och det har fallit från en redan väldigt låg nivå. När vi gick in i det här året hade vi redan en mycket låg nivå på antalet asylsökande; jag tror att den var lägre än på nästan tio år.

Nu, de senaste veckorna, har denna nivå mer än halverats. Vi ser just nu en veckotakt när det gäller antalet asylsökande till Sverige som är den lägsta på 23 år. Där ligger vi just nu; det ska man komma ihåg när Tobias Andersson talar om skuggsamhället. Antalet asylsökande till Sverige har alltså minskat dramatiskt de senaste veckorna.

Det är klart att detta är dåliga nyheter för Sverigedemokraterna, som nu har det lite svårare att ägna sig åt det som ni tycker allra mest om, nämligen att hetsa mot invandrare på olika sätt. Det blir svårare för er när antalet asylsökande nu har minskat så mycket som det har gjort. Det blir svårare för er att skrämmas med invandrare i det här läget.

För det andra – och det är det som interpellationen handlar om – innebär detta också konsekvenser för antalet utresor. Där är Sverige inte ensamt, utan tvärtom. Alla EU-länder är i precis samma sits. Det är en naturlig följd av att länder har stängt ned och att de internationella flygresorna har så gott som upphört.

Man ska i och för sig komma ihåg att Sverige över tid, den senaste tiden, har haft en mycket hög takt på återvändandet – faktiskt en betydligt högre takt än de allra flesta andra EU-länder. Som jag säger i svaret har sedan 2014 och framåt över 80 000 människor, före detta asylsökande, lämnat Sverige. Det är över 1 100 per månad. Räknat på den senaste tioårsperioden är det över 150 000 före detta asylsökande som har lämnat Sverige. Det är också en bra bit över 1 000 per månad och, som sagt, mer än i de flesta andra EU-länder. Vi har ett mycket effektivare återvändande-arbete än de flesta andra EU-länder.

Under de senaste månaderna har det förstås blivit svårare, men utresorna har inte upphört. När jag hämtar in siffrorna från Migrationsverket och polisen visar det sig att siffran från mitten av mars till mitten av april, ungefär, ligger på lite drygt 270 utresor – att jämföra med normalläget, det vill säga ungefär 1 000. Mitt budskap är därför att återvändandet fungerar också i den här situationen. Man gör vad man kan för att kunna lösa situationen också i detta läge.

Nu försöker Tobias Andersson få det till att detta leder till att det går runt en massa kriminella säkerhetsrisker. Så är det inte alls. För det första: Om du har dömts för brott och ska utvisas finns det ingen bortre tidsgräns för hur länge du kan sitta i förvar. Tobias Andersson talar om två tre månader, men det gäller inte för den som har dömts för brott. Där finns ingen

bortre tidsgräns. För det andra: Skulle du utgöra en säkerhetsrisk i Sverige har vi en annan lagstiftning, lagen om särskild utlänningskontroll, LSU, som också möjliggör förvarstagande av de individer som det i så fall talas om.

Vad vi pratar om här är alltså *inte* människor som har dömts för brott. Det är *inte* säkerhetsrisker. Det är män, kvinnor och barn som har sökt asyl i Sverige och som har fått avslag. Det är inte ett brott att ha sökt asyl. Hur gärna Sverigedemokraterna än vill få det att det ska vara ett brott är det inte ett brott. Här gäller det att se till att hantera de här situationerna på ett humanitärt sätt.

Anf. 4 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag skulle vilja uppmana migrations- och justitieministern att höja nivån på debatten. Jag har aldrig haft och kommer aldrig att ha som politisk gärning att hetsa mot invandrare. Däremot har jag som ambition att värna om svenskar. Det kanske är en ambition som regeringen saknat, inte minst givet att asylsökande faktiskt är undantagna från det inreseförbud som råder. Om man till exempel under pandemins tidiga skede var från Iran och ville resa därifrån till Sverige drabbades man av inreseförbudet, men inte om man var från Iran och ville söka asyl i Sverige. Då var det inte längre så viktigt att man kom från ett hårt smittdrabbat område.

Fru talman! I sina svar hänvisar Morgan Johansson till att avvisningar och utvisningar fortfarande äger rum. Jag skulle därför vilja citera vad polisen så sent som i denna vecka skrev på sin hemsida: ”Det har genomförts färre verkställigheter sedan inreseförbudet trädde i kraft, jämfört med samma tidsperiod föregående månad och föregående år. Polismyndigheten verkställde 87 ärenden ... mellan den 19 mars och 15 april. Det är en minskning med cirka 81 procent jämfört med samma tidsperiod föregående månad då 462 ärenden verkställdes.” En minskning med 81 procent, fru talman!

Givet att inte rådande pandemi mirakulöst upphör i närtid och verkställighet kan ske riskerar en stor del av dem som sitter i förvar komma att släppas när tidsramen om två till tre månader har passerats. Det är mycket möjligt att vissa kan kvarstå i verkställighetsförvar under längre tid än så, men det ändrar inte det faktum att folk kommer att släppas när två till tre månader har passerat. Och ingenting tyder på att pandemin kommer att vara bortblåst inom en sådan tidsram.

Jag kan därför inte förstå hur ministern inte kan ta detta på större allvar. Om regeringen inte omgående agerar och säkerställer möjligheten till längre verkställighetsförvar av utlänningar som ska avvisas eller utvisas kommer skuggsamhället att öka. Sverige kommer att hysa fler illegala invandrare, och i kölvattnet av det kommer vi att få en större hotbild.

Fru talman! Varje person som befinner sig illegalt i vårt land utgör en potentiell säkerhetsrisk. Redan i dag uppgår antalet illegala till tiotusental. Vi kan inte tillåta att covid-19 spär på de siffrorna. Detta borde vara helt uppenbart för ministern, men så tycks inte vara fallet. Därför är min fråga om ministern här och nu, i riksdagens plenisal, kan utlova att ingen av dem som kommer att släppas ur verkställighetsförvar utgör en fara. Kan ministern försäkra mig att ingen laglydig svensk kommer att råka illa ut på grund av att utlänningar som ska avvisas eller utvisas släpps fria?

Prot. 2019/20:111
24 april

Svar på interpellation

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Att hetsa mot invandare är ju Sverigedemokraternas hela affärsidé. Det vet alla som har följt dem under de senaste tio åren. Så är det, helt enkelt. Det är ingen skillnad i just den här situationen. Trots att vi upplever en coronakris fortsätter ni med den typen av retorik.

I den här interpellationsdebatten handlar det för Tobias Andersson om att försöka ytterligare misstänkliggöra människor som har sökt asyl i Sverige. Återigen: Vi talar faktiskt inte om de brottsdömda. För dem som har dömts för brott finns det ingen borte tidsgräns för att hållas i förvar i väntan på avvisning. Så är det faktiskt. Det vill Tobias Andersson inte kännas vid, men det är faktiskt så. Vi talar alltså inte om de brottsdömda.

Vi talar inte heller om dem som utgör allvarliga säkerhetsrisker i Sverige. Där har vi som sagt en annan lagstiftning, LSU, lagen om särskild utlänningskontroll. Med stöd av den kan vi hålla dem i förvar.

Vad vi talar om, fru talman, är män, kvinnor och barn som har kommit till Sverige och sökt asyl men sedan inte fått uppehållstillstånd i Sverige. De har inte begått några brott. De utgör inga säkerhetsrisker i den meningen att de blir föremål för lagen om särskild utlänningskontroll. De här människorna har fått avslag om uppehållstillstånd, men de ska inte misstänkliggöras på det sätt som Sverigedemokraterna och Tobias Andersson ständigt försöker göra.

Vi har ett ansvar för att se till att dessa människor kan återvända på ett bra sätt till sitt hemland. Även om vi nu har ett läge med en lägre utresetakt har utresorna inte alls upphört, tvärtom. Jag redovisade siffrorna alldeles nyss: Från mitten av mars till mitten av april har lite drygt 270 utresor genomförts. Det handlar nu om att försöka lösa situationen på ett praktiskt sätt. Vi kan inte fortsätta att bara ta in fler och fler i förvar om vi inte samtidigt kan skicka hem dem i den takt som vi har kunnat tidigare. Då fyller vi upp förvaren på nolltid. Det blir helt orimligt.

Att hålla människor som inte har begått några brott och som inte är säkerhetsrisker i förvar bakom lås och bom på obestämd tid är inte förenligt med vare sig svensk lagstiftning eller Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Det ska man vara fullt klar över. Om vi skulle göra det som Tobias Andersson går fram och säger att vi ska göra skulle vi bryta mot de internationella åtaganden som vi har.

Vad kan vi då göra i stället? Om man inte kan hålla dem i förvar eftersom man ser att det inte finns möjlighet till utresa inom en snar framtid kan man i stället ställa dem under uppsikt, det vill säga på fri fot men med en skyldighet att anmäla sig på en polisstation med jämna mellanrum. Det är precis det som nu sker. Då hanterar man de här männen, kvinnorna och barnen på ett humanitärt och bra sätt. Men fortsatt inte att sprida bilden av misstro och att detta handlar om människor som är säkerhetsrisker och kriminella! Det är faktiskt inte det vi pratar om. Det är asylsökande som har använt sin mänskliga rättighet att söka asyl i ett annat land. Dem ska vi se till att hantera med respekt, även om de får ett avslag på sin asylansökan.

Anf. 6 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! När jag lämnar in en interpellation till riksdagen för att ställa en fråga till ett statsråd gör jag det med en seriös ingång i debatten. Jag tycker att det är bekymmersamt att migrations- och justitieministern inte kan bemöta interpellanten med samma ambition om respekt och seriositet utan i stället ägnar sig åt smutskastning och påstår att det handlar om att hetsa mot invandrare, när vi har en uppenbar problematik som ligger på migrations- och justitieministerns bord och som han inte tar ansvar för. Jag tycker att det är djupt bekymmersamt, fru talman.

Om det inte fanns ett problem med ett växande skuggsamhälle hade inte Socialdemokraterna uttalat en ambition om att hantera det här och om att försöka begränsa antalet illegala immigranter i Sverige. Det har Socialdemokraterna sagt att man ska göra. I sitt svar redogör Morgan Johansson för antalet utvisningar som har skett. Jag tycker att det är märkligt att när jag påtalar att det är problematiskt med ett växande skuggsamhälle och vill vidta åtgärder för att detta inte ska växa ytterligare är det att hetsa mot invandrare. Men när Socialdemokraterna försöker verkställa utvisningar och begränsa skuggsamhällets omfattning är det ansvarstagande. Det är en märklig dubbelmoral, fru talman.

Jag vill också påpeka att vi på intet sätt skulle bryta mot några internationella åtaganden om vi förlängde verkställighetsförvaren. Europakonventionen reglerar inga tidsfrister och EU-rätten ger rätt till först initialt sex månader i verkställighetsförvar och därutöver ytterligare tolv månader efter omprövning. Det är Sverige som har lagt sig på en låg nivå.

Med det sagt är min fråga fortfarande: Ämnar regeringen vidta åtgärder för att säkerställa att personer inte släpps ur verkställighetsförvar och spår på skuggsamhället?

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! I hela den här retoriken från Sverigedemokraterna ligger ständigt en vilja att utmåla alla asylsökande som kriminella och som säkerhetsrisker. Det är precis det som det handlar om, och det är också det som Tobias Andersson står här och försöker göra. Vad jag säger är att detta inte handlar om dem som har begått brott eller om dem som är säkerhetsrisker. Båda de situationerna kan vi nämligen omhänderta inom dagens lagstiftning. Det finns ingen borte tidsgräns när det gäller förvarstagande av den som har utvisats på grund av brott. Sedan har vi lagen om särskild utlänningskontroll som gör att vi kan hålla människor i förvar om *det* skulle vara fallet. Där finns det alltså inget behov av någon ytterligare lagstiftning.

Vad det här handlar om är människor som har sökt asyl och som har fått avslag på den ansökan men som inte har begått brott. Det är inget brott att söka asyl hur gärna Sverigedemokraterna än vill få det till att det skulle vara så. Det är tvärtom en mänsklig rättighet att göra det.

Jag är övertygad om att när vi är igenom den här pandemisituationen kommer återresorna att kunna återupptas. Sverige är som sagt ett av EU:s allra mest effektiva länder just när det gäller att genomföra utresor. Det är en viktig del i en reglerad invandringspolitik, det vill säga att också se till att de som får avslag har möjlighet att återvända till sina hemländer.

De senaste tio åren har över 150 000 människor lämnat Sverige och åkt tillbaka till sina hemländer efter att ha varit asylsökande i Sverige, eller så har det varit Dublinärenden. Det är över 1 100 per månad.

Jag skulle nog vilja säga att när vi är igenom den här krisen kommer vi att kunna återuppta det systemet och den strukturen igen. Det är jag övertygad om. Till dess får vi se till att använda oss av de övervakningsmöjligheter och den lagstiftning som finns och hantera detta på ett humanitärt sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 23 april

2019/20:1249 Luftfartsverket och Sveriges flygtrafikledning

av *Jens Holm* (V)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:1250 Stödpaketet till kulturen

av *Angelika Bengtsson* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:1251 Inreseförbudet och skogsnäringen

av *Maria Malmer Stenergård* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:1252 Prospekteringsbolagen

av *Birger Lahti* (V)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:1253 Stoppregel i elcertifikatssystemet

av *Birger Lahti* (V)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 23 april

2019/20:1118 Kompetensförluster under covid-19

av *Hans Rothenberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:1174 Tillträdesförbud

av *Ingemar Kihlström* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 9.23.

Prot. 2019/20:111
24 april

Sammanträdet leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Anmälan om faktapromemoria	1
§ 5 Anmälan om granskningsrapport	2
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 7 Svar på interpellation 2019/20:393 om uteblivna utvisningar	2
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	2
Anf. 2 TOBIAS ANDERSSON (SD)	3
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	4
Anf. 4 TOBIAS ANDERSSON (SD)	5
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	6
Anf. 6 TOBIAS ANDERSSON (SD)	7
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	7
§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar	8
§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor	8
§ 10 Kammaren åtskildes kl. 9.23.	9